

Informacja dotycząca programów pomocowych Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014-2020

Podstawowe cele i priorytety Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014-2020, na które mogą być wykorzystane środki unijne oraz sposób ich podziału na poszczególne kraje zawarte zostały we Wspólnych Ramach Strategicznych.

Wspólne Ramy Strategiczne na lata 2014-2020 obejmują Fundusze wchodzące w skład polityki spójności oraz wspólne polityki dotyczące rolnictwa i rybołówstwa.

Polityka spójności to przede wszystkim:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR),
- Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i
- Fundusz Spójności (FS)

zaś narzędziem wdrażania polityki rolnej jest Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), a jego odpowiednikiem w polityce rybołówstwa jest Europejski Fundusz Morski i Rybacki (RFMR).

Powyższych pięć funduszy nazywanych jest łącznie Europejskimi Funduszami Strukturalnymi i Inwestycyjnymi (EFSI) i są przeznaczone na osiągnięcie celów strategii Europa 2020.

Każde państwo członkowskie zobowiązane było do przygotowania własnej strategii inwestowania przyznanych funduszy w oparciu o Umowę Partnerstwa, stanowiącą podstawę dla programów operacyjnych.

Polska w obecnej perspektywie finansowej może otrzymać ok. 85 miliardów euro, które będą dostępne w ramach poniższych programów operacyjnych:

- Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko,
- Program Operacyjny „Inteligentny Rozwój”
- *Program Operacyjny „Wiedza, Edukacja, Rozwój”,*
- Program Operacyjny „Polska Cyfrowa”,
- Program Operacyjny „Polska Wschodnia”,
- Program Operacyjny pomoc Techniczna,
- *Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,*
- *Szesnaście Regionalnych Programów Operacyjnych,*
- *Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,*
- Program Operacyjny „Rybacko i Morze”.

Program Operacyjny „Wiedza, Edukacja, Rozwój”

Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy

W ramach osi realizowane będzie wsparcie bezpośrednie dla osób młodych bez pracy, które będzie przyczyniało się do ich aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji na rynku pracy.

Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Realizowane będą działania dotyczące wdrożenia reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia strategii Europa 2020 i krajowych programów reform.

W osi tej zostały skupione działania dotyczące

- 1) promowania trwałego zatrudnienia wysokiej jakości i mobilności pracowników,
- 2) promowania włączenia społecznego i walki z ubóstwem oraz dyskryminacją,
- 3) inwestowania w kształcenie i szkolenie, w tym szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenie się przez całe życie oraz
- 4) wzmacniania zdolności instytucjonalnych organów publicznych i zainteresowanych stron z sektora publicznego oraz skuteczności administracji publicznej.

Skala oddziaływania interwencji realizowanej w osi priorytetowej II ma wymiar ogólnopolski. Działania w niej podejmowane, z uwagi na swój reformujący charakter, będą

dotyczyły w równym stopniu decydentów i odbiorców polityk publicznych wspieranych w osi II we wszystkich regionach Polski.

Oś priorytetowa III Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju

Uczelnie mogą prowadzić działania na dowolnym obszarze i kierować swoją ofertę dydaktyczną do osób spoza danego regionu oraz do cudzoziemców.

Oś priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa

Oś priorytetowa V Wsparcie dla obszaru zdrowia

Skala oddziaływania przedsięwzięć ma wymiar ogólnopolski. Inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne) udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Do dofinansowania przyjęte będą wyłącznie projekty uzasadnione z punktu widzenia potrzeb i deficytów w zakresie sytuacji epidemiologiczno-demograficznej oraz podaży usług zdrowotnych na danym obszarze, a także z punktu widzenia ich pozytywnego wpływu na racjonalne zasady gospodarowania i efektywność podmiotów leczniczych.

Działania w ramach osi II, w których beneficjentem mogą być jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki:

Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy.

Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna.

Działanie 2.6 Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych.

Działanie 2.7 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Działanie 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym

Działanie 2.9 Rozwój ekonomii społecznej.

Działanie 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

Możliwe typy projektów do realizacji:

1. Szkolenie i doradztwo dla pracowników systemu wspomagania pracy szkoły i organów prowadzących oraz trenerów z zakresu: kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia (w tym narzędzi oceny jakości pracy szkoły).
2. Wsparcie tworzenia sieci szkół ćwiczeń, w tym:
  - a) przygotowanie szkół do prowadzenia doskonalenia zawodowego nauczycieli w ramach szkół ćwiczeń,
  - b) przygotowanie programów doskonalenia zawodowego nauczycieli,
  - c) szkolenia dla trenerów szkół ćwiczeń z zakresu metod i form pracy dydaktycznej,
  - d) doskonalenie zawodowe nauczycieli w ramach szkół ćwiczeń z zakresu: kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się po rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języki obce), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia.
3. Szkolenie i doradztwo dla kadry kierowniczej systemu oświaty (w tym kadry JST) pod kątem kształtowania umiejętności przywódczych potrzebnych w procesie rozwijania kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw uczniów (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia.
4. Opracowanie i upowszechnienie narzędzi wspierających pomoc psychologiczno-pedagogiczną na każdym etapie edukacyjnym w zakresie problematyki ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych i ucznia młodszego.
5. Szkolenie i doradztwo dla pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych w zakresie problematyki ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych i ucznia młodszego.
6. Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych, scenariuszy lekcji i zajęć dla każdego etapu edukacyjnego, oraz rewizja treści nauczania pod kątem: rozwijania kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy (ICT, matematyczno-przyrodniczych,

- języków obcych), nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej), z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb uczniów.
7. Tworzenie e-podręczników i rozwijanie e-materiałów dydaktycznych towarzyszących istniejącym e-podręcznikom.
  8. Integracja baz danych systemu oświaty (uzyskanie interoperacyjności pomiędzy bazami danych oświatowych i zasobami informacyjnymi, takimi jak: Systemem Informacji Oświatowej; Systemem Obsługi Egzaminów Zewnętrznych; Systemem Ewaluacji Oświaty/nadzór pedagogiczny; Edukacyjna Wartość Dodana; Porównywalnych Wyników Egzaminacyjnych)
- Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie
Działanie 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne
Działanie 2.19 Usprawnienie procesów inwestycyjno-budowlanych i planowania przestrzennego

Europejska Współpraca Transgraniczna Interreg V-A -Republika Czeska-Polska

OŚ PRIORYTETOWA 1: Wspólne zarządzanie ryzykiem

Priorytet inwestycyjny:

Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.

Działania:

1. Inwestycje w rozwój wspólnych lub połączonych systemów zapobiegania, monitorowania, reagowania i usuwania skutków zagrożeń.
2. Działania inwestycyjne mające na celu zwiększenie zdolności służb ratowniczych i porządkowych do skutecznego podejmowania działań po obu stronach granicy.
3. Wspólne specjalistyczne przygotowanie pracowników jednostek ratowniczych/porządkowych i jednostek zarządzania kryzysowego mające na celu wzmocnienie gotowości do podejmowania działań transgranicznych.

OŚ PRIORYTETOWA 2: Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia

Priorytet inwestycyjny:

Wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu o określonych zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich rozwój.

Działania:

1. Zachowanie i odnowa atrakcji kulturowych i przyrodniczych, ukierunkowane na ich wykorzystanie dla zrównoważonego rozwoju wspólnego pogranicza.
2. Wspieranie wykorzystania niematerialnego dziedzictwa kulturowego.
3. Działania w zakresie infrastruktury w celu transgranicznego udostępnienia i wykorzystania kulturowego i przyrodniczego dziedzictwa regionu przygranicznego.
4. Wspólne działania informacyjne, marketingowe i promocyjne w dziedzinie wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych.
5. Ewaluacje, opracowania studyjne, strategie, plany zmierzające do wykorzystania zasobów przyrodniczych i kulturowych.

OŚ PRIORYTETOWA 3: Edukacja i kwalifikacje

Priorytet inwestycyjny:

Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia.

Działania:

1. Przygotowanie i realizacja wspólnego kształcenia.
2. Wspólne przygotowanie i realizacja kursów, zajęć praktycznych, programów nauczania, pobyków wymiennych, koordynacja planów nauczania na pograniczu oraz inne działania

w zakresie wspólnego kształcenia stanowią okazję dla podnoszenia kwalifikacji osób wchodzących na transgraniczny rynek pracy.

3. Współpraca między instytucjami edukacyjnymi a instytucjami na rynku pracy.
4. Ten typ działań zmierza do dostosowania systemu edukacji w obszarze pogranicza do potrzeb i oczekiwań rynku pracy.
5. Rozwój kształcenia językowego w ramach systemu oświaty.

OŚ PRIORYTETOWA 4: Współpraca instytucji i społeczności.

Priorytet inwestycyjny

Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami.

Działania:

1. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami.
2. Inicjatywy zmierzające do wzmacniania integracji na poziomie lokalnym, współpraca społeczeństwa obywatelskiego i inne działania przyczyniające się do spójności na poziomie lokalnym. Rozwój współpracy instytucji administracji publicznej.
3. Tworzenie i rozwój transgranicznych sieci współpracy, łącznie ze współpracą z i między organizacjami pozarządowymi oraz partnerami społeczno-gospodarczymi.

Fundusz Mikroprojektów Euroregionu Śląsk Cieszyński Těšínské Slezsko w ramach programu Interreg V-A -Republika Czeska -Polska

Wsparcie możliwe w ramach powyższych osi priorytetowych nr 2, 3 i 4.

Maksymalna wartość projektu oś 2 – 60 tys. euro, oś 3 i 4 – 40 tys. euro.

Dofinansowanie:

- 85 % EFRR,
- max do 5 % z budżetu państwa,
- min. 10 % wkład własny.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich.

Poddziałanie:

Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii, obejmuje dwa typy operacji.

➤ Gospodarka wodno - ściekowa.

Wysokość pomocy ze środków EFRROW nie może przekroczyć 2 000 000 zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu. Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi 63,63% kosztów kwalifikowalnych projektu.

W ramach operacji wartość całkowitego kwalifikowalnego kosztu nie może przekroczyć 1 000 000 EUR.

➤ Budowa lub modernizacja dróg lokalnych.

Wysokość pomocy ze środków EFRROW nie może przekroczyć 3 000 000 zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu.

Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi 63,63% kosztów kwalifikowalnych projektu. W ramach operacji wartość całkowitego kwalifikowalnego kosztu nie może przekroczyć 1 000 000 EUR.

Poddziałanie:

Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej.

➤ Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego.

Wysokość pomocy ze środków EFRROW nie może przekroczyć 500 000 zł na miejscowość w okresie realizacji Programu, łącznie na inwestycje realizowane w ramach poddziałania: *Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej oraz poddziałania Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury – na zakres dotyczący budowy, przebudowy, modernizacji lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne oraz kształtowania przestrzeni publicznej.*

Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi 63,63% kosztów kwalifikowalnych projektu.

W ramach operacji wartość całkowitego kwalifikowalnego kosztu nie może przekroczyć 1 000 000 EUR.

Poddziałanie:

Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury obejmuje trzy typy operacji:

➤ Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne.

➤ Kształtowanie przestrzeni publicznej.

Wysokość pomocy nie może przekroczyć 500 000 zł na miejscowość w okresie realizacji Programu, łącznie na inwestycje realizowane w ramach poddziałania: *Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej oraz poddziałania Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury – na zakres dotyczący budowy, przebudowy, modernizacji lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne oraz kształtowania przestrzeni publicznej.*

➤ Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów.

Wysokość pomocy nie może przekroczyć 1 mln zł na beneficjenta w okresie realizacji Programu.

Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi 63,63% kosztów kwalifikowalnych projektu.

W ramach operacji wartość całkowitego kwalifikowalnego kosztu nie może przekroczyć 1 000 000 EUR.

Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Cel operacji: wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich.

LEADER to rozwój lokalny kierowany przez społeczność wspierany ze środków EFRROW.

Działanie LEADER realizuje cel szczegółowy „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich” poprzez wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LSR).

LSR to oddolnie tworzony w partnerstwie trzech sektorów dokument strategiczny dotyczący danego, spójnego obszaru. Ukierunkowanie wsparcia będzie zależeć od diagnozy obszaru, lokalnych potrzeb i priorytetów, wskazanych przez ww. partnerstwo.

LSR opracowywane są z udziałem społeczności lokalnej i odwołują się do lokalnych uwarunkowań i zasobów. Beneficjenci mogą realizować operacje niezdefiniowane ogólnie, lecz wykorzystujące pomysły ściśle powiązane ze specyfiką danego obszaru.

W ramach głównego celu szczegółowego wspierane będą operacje mające na celu:

- 1) wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR,
- 2) zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości,
- 3) dywersyfikację źródeł dochodu, w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępniania jej lokalnym producentom,
- 4) podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów, w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy,
- 5) podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych a także innowacji,
- 6) rozwój produktów lokalnych,
- 7) rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk,
- 8) zachowanie dziedzictwa lokalnego,
- 9) rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej,
- 10) rozwój infrastruktury drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego.

Lokalna Strategia Rozwoju Kierowanej przez Społeczność Obszaru LGD „Cieszyńska Kraina” na lata 2016-2023

Cele szczegółowe przyjęte w strategii:

- 1) wykorzystanie potencjału dla rozwoju oraz promocji obszaru LSR,
- 2) poprawa jakości infrastruktury oraz rozszerzenie oferty kulturalnej,
- 3) rozwój infrastruktury turystycznej,
- 4) poprawa dostępności do infrastruktury rekreacyjnej i sportowej,
- 5) rozwój OZE,
- 6) tworzenie lub utrzymanie istniejących miejsc pracy na obszarze LSR,
- 7) wsparcie działań na rzecz podniesienia poziomu innowacyjności przedsiębiorstw niezwiązanych z turystyką,
- 8) rozwój nowoczesnych form wsparcia instytucji rynku pracy dla osób poszukujących pracy,
- 9) przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia na obszarze LSR,
- 10) poprawa stanu infrastruktury drogowej w zakresie włączenia społecznego.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

Osie priorytetowe i działania

I NOWOCZESNA GOSPODARKA

1. Kluczowa dla regionu infrastruktura badawcza.
2. Badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach.
3. Profesjonalizacja instytucji otoczenia biznesu.

II CYFROWE ŚLĄSKIE

Wsparcie rozwoju cyfrowych usług publicznych.

III KONKURENCYJNOŚĆ MŚP

1. Poprawa warunków do rozwoju MŚP.
2. Innowacje w MŚP.
3. Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności gospodarczej.
4. Dokapitalizowanie zewnętrznych źródeł dofinansowania Przedsiębiorczości.

IV EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA, ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII I GOSPODARKA NISKOEMISYJNA

1. Odnawialne źródła energii.
2. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach.

3. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej.
4. Wysokosprawna kogeneracja.
5. Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie.

V OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW

1. Gospodarka wodno-ściekowa.
2. Gospodarka odpadami.
3. Dziedzictwo kulturowe.
4. Ochrona różnorodności biologicznej.
5. Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych.

VI TRANSPORT

1. Drogi wojewódzkie.
2. Transport kolejowy.

VII REGIONALNY RYNEK PRACY

1. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.
2. Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia - projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia).
3. Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej
4. Wspomaganie procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania z zakresu outplacementu).
5. Rozwój przedsiębiorczości i samo zatrudnienia.

VIII REGIONALNE KADRY GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY

1. Wspieranie rozwoju warunków do godzenia życia zawodowego i prywatnego.
2. Wzmacnianie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, przedsiębiorców i ich pracowników.
3. Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy.

IX WŁĄCZENIE SPOŁECZNE

1. Aktywna integracja.
2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne.
3. Rozwój ekonomii społecznej w regionie.

X REWITALIZACJA ORAZ INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I ZDROWOTNA

1. Infrastruktura ochrony zdrowia.
2. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych.
3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.
4. Poprawa stanu środowiska miejskiego.

XI WZMOCNIENIE POTENCJAŁU EDUKACYJNEGO

1. Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i średniego.
2. Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów.
3. Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych.
4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych.

XII INFRASTRUKTURA EDUKACYJNA

1. Infrastruktura wychowania przedszkolnego.
2. Infrastruktura kształcenia zawodowego.
3. Instytucje popularyzujące naukę.

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) to nowa forma współpracy samorządów współfinansowana ze środków Funduszy Europejskich. Partnerstwa miast i otaczających je gmin oraz władze województw wspólnie ustalają cele i wskazują inwestycje niezbędne do ich osiągnięcia. Środki na ich realizację pochodzą z Regionalnego Programu dla województwa śląskiego. Formuła ta umożliwia wyjście poza sztywne granice administracyjne samorządów, co przełoży się na większe oddziaływanie realizowanych wspólnie przedsięwzięć.

Na obszarze województwa śląskiego formuła powyższa realizowana jest na poziomie subregionów: Subregionu Zachodniego, Subregionu Centralnego, Subregionu Północnego oraz Subregionu Południowego.

Nasza Gmina należy do Subregionu Południowego, który tworzy łącznie 41 jednostek samorządu terytorialnego, tj. gminy i powiaty z obszaru powiatów: bielskiego, cieszyńskiego i żywieckiego. Liderem subregionu jest miasto Bielsko Biała.

Dofinansowanie możliwe w oparciu o Strategię Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 w procedurze konkursowej.

Goleszów, 29.02.2016

Opracował:
Zbigniew Kohut

Strony internetowe, na których dostępne są pełne wersje dokumentów programowych

Program Operacyjny „Wiedza, Edukacja, Rozwój”	http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	http://www.minrol.gov.pl/Wsparcie-rolnictwa-i-rybolowstwa/PROW-2014-2020
Lokalna Strategia Rozwoju Kierowanego przez Społeczność Obszaru LGD „Cieszyńska Kraina”	http://cieszynskakraina.pl/files/L.SR%202016-2023.pdf
Interreg V-A -Republika Czeska -Polska	http://www.cz-pl.eu/wnioskodawca-dokument-programowy.html
Regionalny Program Operacyjnych Województwa Śląskiego	http://rpo.slaskie.pl/repo/
Strategię Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	http://www.um.bielsko.pl/strona-3474-dokumenty_strategiczne.html